

2024 novemberi mérnök évfordulók, emlénapok + **programok**

1. – 160 éve született Schlesinger Lajos matematikus

Nagyszombaton, 1864. november 1-én született Schlesinger Lajos (1864-1933) matematikus, akadémikus, egyetemi tanár, kinek fő tantárgya a felsőbb mennyiségtan volt. Fő kutatási területe a függvényelmélet, az infinitezimális számítások és a lineáris differenciálegyenletek kérdéskörének tanulmányozása volt.

Foglalkozott a relativitáselmélet matematikai problémáival is, de ezen túlmenően ő is igyekezett a világ tudományával megismertetni Bolyai János (1802-1860) hadmérnök, matematikus, a magyar tudomány legnagyobb alakja, „az erdélyi tudományosság legkiemelkedőbb képviselője” munkásságát.

1-29. – Épületgépész napok

Az Országos Magyar Épületgépész Napok (OMÉN) és az Épületgépész Bál szervezőbizottsága úgy döntött, hogy a korábbi évek tapasztalatai, a folyamatos és a hatalmas érdeklődés alapján az OMÉN időtartama idén is jelentősen kibővül, így november 1-29. között rendezik. Bővebb infó: www.talalkozzunk.hu

3-30. – Magyar Tudomány Ünnepe c. rendezvénysorozat

Az 1825-ös pozsonyi országgyűlésen november 3-án ajánlotta fel gróf Széchenyi István birtokai egyévi jövedelmét egy magyar tudós társaság létrehozására, és Bolyai János matematikus, hadmérnök 1823. november 3-án apjához írt levelében közölte először az abszolút geometria felfedezését. E két jeles alkalomra emlékezve, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) már 1997 óta szervez különböző szakmai rendezvényeket, 2003-ban pedig az esemény hivatalos rangra emelkedett: az Országgyűlés november 3.-át a Magyar Tudomány Ünnepévé (MTÜ) nyilvánította. Az MTÜ az évek során egy hónapos rendezvénysorozattá nőtte ki magát, amelynek keretében országszerte, sőt határainkon túl is gazdag programokkal várják az érdeklődőket. Bővebb infó: <https://mta.hu/tudomanyunnep/>

4-29. – Mérnök-kamarai szakmai továbbképzések

Ahogy ez évek óta gyakorlat, az évvégéhez közeledve a kötelező szakmai továbbképzések teljesíthetősége érdekében a Magyar Mérnöki Kamara egyes szakmai tagozatai és területi kamarák, különös tekintettel a Budapesti és Pest vármegyei Mérnöki Kamara november 4-29. között rekord számú Online és/vagy kontaktórás szakmai továbbképzéseket szerveznek. Idén is bőséges a választék! Bővebb infó: <https://www.mmk.hu/szolgalattasok/tovabbkepzes/naptar>

3. – 120 éve született Valkó István Pál mérnök

Budapesten, 1904. november 3-án született Valkó István Pál (1904-1945) gépészmérnök, matematikus. Oklevelét 1926-ban a budapesti Műegyetemen nyerte. Matematikai munkásságát már hallgatóként kezdte a végtelen halmazok leképezésére vonatkozó König-Valkó-tétel bizonyításával. 1925-ben Kürschák József (1864-1933) professzor mellett volt tanársegéd. Oklevelének megszerzése után a Ganz-féle Villamossági Gyárba lépett, hol rövidesen főmérnök és a próbaterem helyettes vezetője lett. A villamos-gépekkel kapcsolatos tudományos tevékenysége elsősorban az áram- és feszültségváltók, a relé-technika és a transzformátorok körébe tartozik.

4. – 140 éve született Forster Károly postavezér-helyettes

Gyöngyösön, 1884. november 4-én Péter Károly néven született Forster Károly (1884-1960) jogász. Csupán négyéves volt, amikor édesapja meghalt. Forster Benő örökbe fogadta, s az ő kívánságára vette fel a Forster előnevet. 1909-ben lépett a Magyar Posta szolgálatába, ahol segéd-titkár, titkár, tanácsos, igazgató, főigazgató, később vezérigazgató-helyettes is volt. Három idegen nyelven beszélt, önkéntes tanárként éveken keresztül oktatta francia nyelvre az ifjú postásokat, s volt hazai és nemzetközi szakíró. A Magyar Királyi Posta Jogász és Mérnök Tisztviselőinek Országos Egyesületében betöltött igen jelentős tisztségei mellett az egyesület 1918-ban alapított hivatalos lapjának, a Magyar Posta című szaklapnak 1921-től szerkesztő-bizottsági tagja, illetve 1921-1923 között felelős szerkesztője, 1933-1944 között főszerkesztője volt. Hosszú évekig volt a Magyar Posta nemzetközi szakosztályának vezetője, s mint ilyen a Magyar Posta nemzetközi képviselője. Tanulmányai hazain kívül angol, francia, német szaklapokban jelentek meg.

4. – 175 éve született Lóczy Lajos geológus, mérnök

Pozsonyban, 1849. november 4-én született Lóczy Lajos (1849-1920) geológus, mérnök, geográfus, földrajztudós, akadémikus. Gimnáziumot 1861-1869. között az aradi minoritáknál járta. 1869-től tanult a Zürichi Műegyetemen. 1872 óta baráti viszonyba került a zürichi geológusokkal. Szabad idejét az Alpok, Dél-Németország és Tirol beutazására fordította. 1874-ben szerzett mérnöki oklevelet. Hazatérése után, 1874. december 2-án felvételt nyert a Magyar Nemzeti Múzeum ásvány- és őslénytárához. Később a Magyar Állami Földtani Intézetben (MÁFI) dolgozott, majd 1886-tól a budapesti Műegyetem rendkívüli tanáraként technikai geológiát adott elő. 1889-ben kinevezték a bp.-i Tudományegyetemre az egyetemes földrajzi tanszék professzorává, ahol csaknem harminc évig tanított. Megválasztották a Magyar Földrajzi Társaság elnökének, ő volt a Balaton tudományos tanulmányozásának kezdeményezője és irányítója.

5-6. – Infokommunikációs konferencia és kiállítás

Immáron 26. alkalommal kerül megrendezésre a Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület (HTE) szervezésében az INFOKOM logójú konferencia és kiállítás november 5-6-án Mátraházán. A rendezvény széleskörűen foglalkozik az infokommunikáció (távközlés, informatika és média) aktuális műszaki, piaci és szabályozási kérdéseivel. Célja, hogy lehetőséget teremtsen a piac változásainak megismerésére, a legújabb műszaki megoldások, hálózat-, szolgáltatás- és alkalmazásfejlesztési elképzelések közzétételére, a tapasztalatok kicserélésére, az együttműködés elmélyítésére, a személyes kapcsolatok kialakítására.

Bővebb infó: <https://www.hte.hu> + <https://www.hte.hu/web/infokom2024/>

5. – 125 éve született Radó Sándor geográfus

Újpesten, 1899. november 5-én született Radó Sándor (1899-1981) Kossuth-díjas geográfus, kartográfus kiemelkedő személyisége. 1932-ben Lipcsében kiadta a világ első légi közlekedési útikönyvét. Pressgeo néven megalapította a világ első földrajzi-térképészeti sajtóügynökségét. A II. világháború idején felderítő-munkát végzett a szövetséges hatalmak számára. Emlékeit a Dóra jelenti c. memoárjában örököltette meg.

6. – 210 éve született Ganz Ábrahám gyáros

A svájci Unter-Embrachban, 1914. november 6-án született Ganz Ábrahám (1814-1867) vasöntőmester, gyáros, a magyar nehézipar egyik megteremtője. 1844-ben hozta létre vasöntödéjét Budán. Szabadalma

alapján gyártott kéregöntésű vasúti kerekeket, vasúti kereszteződési csúcsbetéteket, gabonaipari őrlőhengereket. Ganz Ábrahám 1867-ben öngyilkos lett. Munkásságát Mechwart András folytatta, akinek irányításával 1869 után a Monarchia egyik legjelentősebb vállalatcsoportja jött létre. Az eredeti öntödében 1964-ig folyt a termelés. Ekkor a Budapest II. kerületében levő gyárat leállították, s a kéregöntőde berendezéseit megőrizve a ma is látogatható Öntödei Múzeummá alakították.

7. – Világítástechnikai fórum

A mezőgazdaságban egyre jelentősebb szerepe van a mesterséges világításnak. Az üvegházakban régóta alkalmaznak fényforrásokat a terméshozam növelésére. A beltéri növénytermesztésben, vertikális farmokon, kizárólag LED-ek biztosítják a növények fejlődéséhez szükséges fényt. A zárt istállókban mesterséges fény alakítja az állatok bioritmusát, a fénnel befolyásolható a viselkedésük, táplálkozásuk, szaporodásuk. A Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) Világítástechnikai Társasága (VTT) november 7-én rendezi meg a II. AgroLight Fórumot. A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MAÉE), Budai Campus-on rendezendő esemény programjában a fény és a növénytermesztés, állattenyésztés valamint az élelmiszeripar kapcsolatát bemutató előadások szerepelnek. Bővebb infó: <https://vilagitas.org>

7. – Kis- és nagyvállalatok energetikai auditálása: különbségek és hasonlóságok c. előadás

BME hallgatói az egyetemi oktatóik segítségével alapították az Energetikai Szakkollégiumot. A BME Q épületben november 7-én 18:15 órakor a „Kis- és nagyvállalatok energetikai auditálása: különbségek és hasonlóságok” című szakmai előadáson vehetnek részt az érdeklődők. Bővebb infó: www.eszk.org

8-9. – Gazdaságinformatikai konferencia

A győri Széchenyi István Egyetem november 8-9. között ad otthont a XX. OGIK logójú, „Mesterséges Intelligencia szerepe és hatásai” mottójú gazdaságinformatikai konferenciának, ahol a kutatók, az oktatók, a fejlesztésekkel és üzleti alkalmazásokkal foglalkozó szakemberek fórumot kapnak az elért eredmények és a tapasztalatok megvitatására. Bővebb infó: https://qikof.njszt.hu/qikof_konferencia

10. – 110 éve született ifj. Alliquander Ödön mérnök

Zalatnán, 1914. november 10-én [14] született ifj. Alliquander Ödön (1914-1990) bányamérnök, egyetemi tanár, aki az édesapja, id. Alliquander Ödön (1882-1954) nyomdokain haladt. Bp.-i Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Karán 1936-ban szerzett doktori címet, a soproni Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen 1940-ben bányamérnöki oklevelet. Pályafutását 1940-ben a Magyar-angol Olaj Rt.-nél Bázakerettyén kezdte. 1944-ben Nagykanizsán az igazgató tanácsadója volt. 1945-ben a fűrási üzemek újraindításán tevékenykedett, 1948-ig a dunántúli terület fűrási felügyelője volt. 1957-től 1964-ig a Kőolajipari Tröszt, majd az OKGT Fűrási Főosztályának vezetőjeként dolgozott. 1950-től részt vett az olajmérnök képzésben, kezdetben meghívott előadóként tanított Sopronban, majd a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem bányamérnök karán a mélyfűrés professzora volt. Díszdoktorává választotta a Freiburgi Bányászati Akadémia. 1989. november elején a Nehézipari Műszaki Egyetemen vette át a Signum Aureum Universitatis kitüntetést. Tudományos tevékenységét több száz publikáció, könyv és szakkikk fémjelzi.

11. – IQNET-napi rendezvény

November 11-én, a Magyar Szabványügyi Testület és a világ számos pontján működő IQNET-partnerek együtt ünneplik az IQNET-hálózat jelentőségét a megfelelőségértékelő közösség számára, előtérbe helyezve a hálózat céljának teljesítésében elért közös politikáikat és eredményeiket. Megfelelőségértékelő Testületek Nemzetközi Hálózata (IQNET) 1990 óta működik, mára 36 tanúsító partnerszervezetre nőtt, és együttesen több mint 400 irodából nyújt megfelelőségértékelési szolgáltatásokat, több mint 55 000 fős csapat hozzáértő és elkötelezett munkája révén. Ezek az IQNET-partnerek hangsúlyos szerepet töltenek be régiójukban, és az IQNET-en keresztül együttesen a tanúsító testületek kiterjedt és elismert hálózatát alkotják. Az IQNET összesen több mint 60 végrehajtó, tanácsadó, műszaki bizottságban, munkacsoportban vesz részt az érdekelt területeken: 29 a nemzetközi szabványosítási tevékenységekben (ISO); 25 az akkreditációban, mint például a Nemzetközi Akkreditációs Fórum (IAF), az Európai Akkreditálási Együttműködés (EA) és az Amerika-közi Akkreditációs Együttműködés (IAAC); 5 a rendszertulajdonosok területén, mint például az Európai Repülésügyi Minőségügyi Csoport (EAQG), a Food Safety Scheme Council, a Smart Freight Centre (SFC); és 3 a minőségi infrastruktúra területén, mint például az INetQI (International Network on Quality Infrastructure) és az UNIDO (az ENSZ Iparfejlesztési Szervezete). A helyi szakértelmet a globális tapasztalatokkal és elismeréssel ötvözve az IQNET egyike annak a meglehetősen kevés szervezetnek, amely proaktív politikákat és gyakorlatokat alakít ki az akkreditáció, a szabványosítás, a rendszerfejlesztés és a minőségi infrastruktúra területén. Bővebb infó: <https://www.iqnet-certification.com/en/iqnet-day-2024>.

11-12. – Életciklus-elemző konferencia

MTA Körforgásos Gazdaság Osztályközi Állandó Bizottság és az LCA (Life Cycle Assessment) Center - Magyar Életciklus-elemzők Szakmai Egyesülete szervezésében november 11-12. között „Kihívások és lehetőségek az LCA és Körforgásos Gazdaság területén” címmel Budapesten kerül megrendezésre a XIX. LCA konferencia. Az életciklus-elemzések jelentősége napjainkban egyre nagyobb teret hódít. Fontos szerepe van abban, hogy segít azonosítani a környezeti terheléseket és hatásokat egy termék vagy egy technológiai folyamat életciklusa során, és ugyanakkor lehetőséget teremt az optimalizálásra vagy a hatások mérséklésére környezetbarát innovatív megoldásokkal. Bővebb infó: <https://lcacenter.hu/>

11-15. – Európai minőség hét és Minőségügyi világnapi rendezvények

Az Európai Minőségügyi Szervezet (European Organization for Quality – EOQ) idén az „Európai Minőség: Egy fényesebb, jobb holnap építése” mottóval hirdette meg a november 11-15. közötti Európai minőség hét (European Quality Week) program-sorozatát, mely magába foglalja a november 14-re eső Minőségügyi világnapot (World Quality Day) is. Az EOQ e felhívással a minőség iránti elkötelezettség fontosságára kívánta felhívni a figyelmet. 1989 óta világszerte rendezvényekkel ünneplik e világnapot. Európában az EOQ vállalta a koordinációt. A minőségügyi szakmának továbbra is az a küldetése, hogy támogassa a vállalkozásokat az ügyfélközpontú minőségi kultúra kialakításában. Bővebb infó: <https://www.eoq.org>

14. – Élelmiszer-minőségügyi konferencia Szegeden

A PICK Szeged Zrt. vezetése 2000-ben felajánlotta egy élelmiszer-minőségmenedzsment tárgyú konferencia megrendezésének támogatását és a szervezésben való közreműködését is. E rendezvény hagyománnyá vált;

november 14.-én a Csongrád megyei Kereskedelmi és Iparkamara székházában megrendezésre kerül a XX.

Minőségmenedzsment az élelmiszergazdaságban címet viselő konferencia. Bővebb infó: <https://eoq.hu>

4. – 120 éve született Konrád Ödön mérnök

Nagylócon, 1904. november 14-én született Konrád Ödön (1904-1986) bányamérnök, aki 1934-ben az Aggteleki Cseppkőbarlang fölmérését, térképezését elvégezte. 1936-39-ben a Műegyetem soproni karának geodéziai és bányamérési tanszékén tanított. 1942-től Nagybányán a Hungária Ólom és Cinkbánya Rt.-nél volt a bányamérés vezetője. 1952-ben megszervezte a Nehézipari Minisztériumban a Bányamérés Országos Felügyeletének szervezetét, aminek első vezetője volt. 1960-as évek közepétől a Műszaki Kiadó lektora, szerkesztője.

14. – Biogáz és hidrogén: a földgázrendszer zöldítése című előadás

BME hallgatói az egyetemi oktatóik segítségével alapították az Energetikai Szakkollégiumot. A BME Q épületben november 14-én 18:15 órakor „Biogáz és hidrogén: a földgázrendszer zöldítése” című előadáson vehetnek részt az érdeklődők. Felkért előadó: Horváth Ádám (MOL). Bővebb infó: www.eszk.org

14-15. – Építőanyag-ipari konferencia

A 75 éves Szilikátipari Tudományos Egyesület november 14-15. között építőanyag-ipari konferenciát rendez a BME Disztermében. A konferencia szekciói: Építőanyagtörténet és klímaváltozás; Napjaink építőanyagai és energiahatékonyság; Innovatív építőanyagok és körforgásos gazdaság; A jövő építőanyagi – CO2 csökkentés és hasznosítás. Bővebb infó és regisztráció: <https://szte.org.hu/szte75/>

14-16. – Balatoni gépészeti anket

A Gépipari Tudományos Egyesület (GTE) immáron 44. őszi balatoni (korábban csopaki) ankétjának témaköre: a legújabb eredmények hasznosítása a nyomástartó rendszerek gyártása, javítása, karbantartása, és vizsgálata területén. A november 14-16. közötti siófoki iparpolitikai tájékoztatás, és aktuális kérdések kitárgyalása mellett kiemelt cél az alapkutatási eredmények minél gyorsabb hasznosítása a gyakorlatban. Bővebb infó: <https://events.gteportal.eu/44-balatoni-anket/>

15. – 100 éves az olimpiai ezüstéremmel jutalmazott magyar (Hajós-Lauber) stadion-terv

Hajós Alfréd (1878-1955) építészmérnök, az első magyar olimpiai bajnok (1896.) az 1924 évi olimpiai játékok művészeti versenyében stadion-tervével (amit Lauber Dezső építészmérnökkel közösen készített) ezüstérmet szerzett, úgy hogy az első díjat nem adták ki. 1924. november 15-én Párizsban ezüstérmet csak Hajós Alfréd kapott, mivel a pályázatról Lauber Dezső (1879-1966) építészmérnök aláírása hiányzott, aki később „csak” emlékéremben részesült.

17. – 140 éve született Selényi Pál fizikus, mérnök

Adonyban, 1884. november 17-én született Selényi Pál (1884-1954) Kossuth-díjas fizikus, akadémikus, a magyar kísérleti fizika egyik legnagyobb kutatója, az optika nemzetközi híró szakembere. Matematika-fizika szakos tanári oklevelét 1907-ben a budapesti tudományegyetemen szerezte, hol Eötvös Loránd (1848-1919) kísérleti fizikus, tudós tanár tanítványa, majd tanársegédje volt. 1912-13-ban ösztöndíjjal Berlinben és Göttingenben tanult. A Tanácsköztársaság alatt a tudományos egyesületek és múzeumok direktóriumának tagja lett, az 1918-19. tanév II. félévében egyetemen kísérleti fizikát adott elő. A Tanácsköztársaság bukása

után az egyetemről fegyelmi úton eltávolították. 1921 őszétől két évtizeden át volt az Egyesült Izzó kutatója. A klasszikus, és a műszaki fizika területén jelentős eredményeket ért el. Optikai kísérletei a kvantumelmélet egyik alappilléret képezik, eredményeit a szakirodalom számos helyen idézi. Az izzólámpák, a fotocellák, a fotometria, a színmérések, a katódsugárcsövek és alkalmazásaik terén végzett nagy jelentőségű munkát. Feltalálta a szelenografálást, mely eljárással fény hatására szelénen képeket (fényképeket) lehet létrehozni. Utolsó éveiben különösen a szelén egyenirányítókban lejátszódó jelenségek vizsgálatával foglalkozott. Nagyszámú tudományos dolgozata hazai és külföldi szakfolyóiratokban jelent meg.

18. – 200 éve született Jendrassik Jenő fiziológus

Kapnikbányán, 1824. november 18-án született Jendrassik Jenő (1824-1891) fiziológus, egyetemi tanár, a korszerű élettani kutatás és oktatás egyik hazai úttörője. Az ő irányításával, akkor igen korszerű elképzelései alapján épült meg 1875-ben az Élettani Intézet jelenlegi épülete. Több élettani regisztrálókészüléket szerkesztett. Az izom-elektromosság számos jelenségét ő írta le, e kérdéskörnek elismert kutatója volt.

18. – 225 éve született Keczkés Károly mérnök

Lőcsén, 1799. november 18-án született Keczkés Károly (1789-1856) vízépítő mérnök. Mérnöki oklevelét a pesti egyetem Mérnöki Intézetében (Institutum Geometricum) 1823-ban szerezte. Rögtön bekapcsolódott a Duna-felmérés munkáiba, majd a Vízi és Építészeti Főigazgatóság hajózási mérnöke, illetve főmérnöke lett. 1830 körül a Rábán és a Pinkán felméréseket végzett, valamint szabályozási tervek készített. 1837-ben Pozsonyba helyezték a Duna szabályozásához. 1844-ben az országos építési főigazgatóság főmérnöke lett. Ettől fogva kezdett a Tisza-szabályozás ügyeivel foglalkozni. Vásárhelyi Pál halála után a Tiszavölgyi Társulat vezetői felkérték a Tisza-szabályozás munkáinak műszaki irányítására. 1848-ban gróf Széchenyi István megbízta a Duna-szabályozási tervek felülvizsgálatával. A szabadságharc bukása után is megmaradt az állami műszaki szolgálat kötelékében, de a Tisza-szabályozás irányításával már nem foglalkozott többet. 1853-ban középítési felügyelőként a bécsi kereskedelmi minisztériumba helyezték és rábízta a hazai vízügyek vezetését. 1855-ben az Alsó-Tisza áradásainak okait vizsgálta. Ez évben próbálták ki saját találmányú kotrógépét a bogyiszlói átvágásban.

21. – 60 éves az új Erzsébet híd

Az 1903-ban létesült budapesti Erzsébet hidat 1945 januárjában a németek felrobbantották. Helyébe Sávolgy Pál (1893-1968) Kossuth-, és Állami-díjas mérnök, statikus tervei alapján, a régi pillérek felhasználásával hatnyomú kábelhidat építettek, amelyet 1964. november 21-én adtak át a forgalomnak. Háttér infó: Az 1945 januárjában Dunába omlott, korábban Eskü téri hídnak is becézett átkelőt eredetileg ötévnyi építkezés után, 1903. október 10-én avatták fel. E híd különleges mérnöki megoldással, mederpillér nélkül kötötte össze a folyó két partját. A II. világháború után a fővárosi átkelők közül utolsóként állították helyre az Erzsébet hidat, bár a biztonságos hajóközlekedés miatt már 1947-ben eltávolítottak némi törmelékét a vízből, a romok teljes kiemelése az 1950-es évek második felében történt meg. Az új híd Sávolgy Pál elképzelései alapján az eredeti hídfőket részben felhasználva, azonban letisztultabb külsővel és 10 méterrel szélesebben született újjá. Az átadást terheléssel próbák előzték meg, melyet az UVATERV munkatársai dokumentáltak – a felvételeket a Lechner Tudásközpont Fotótára őrzi.

23. – 75 éves hazai villamosenergia-rendszerirányítás

A magyarországi villamosenergia-rendszer működéséért, az ellátásbiztonságért, vagyis az áramtermelés, kereskedelem, illetve fogyasztás pillanatnyi egyensúlyának fenntartásáért felelős társaság, a Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zrt. (MAVIR) elődjét, az Országos Villamos Teherelosztót (OVT) 1949 szeptemberében hozták létre. Az egymástól függetlenül működő területi villamosenergia-szolgáltatók összekapcsolásával megszületett a villamosenergia-irányítási rendszer. Az OVT az első menetrendet 1949. 10. 24-én adta ki az a nagyfeszültségű hálózathoz csatlakozó erőművek számára. Ezt követően, 1949. 11. 23-án írták az első bejegyzést az Országos Diszpécser Szolgálat üzemi naplójába.

24. – 90 éve született Tóth György vegyész-fizikus, csillagász

Pestszentlőrincen, 1934. november 24-én született Tóth György (1934-2001), aki az egyetemi tanulmányait 1953-ban a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen kezdte, majd egy év múlva a Budapesti ELTE-n folytatta, s szerzett kutató vegyész-fizikus diplomát. Első munkahelye a KFKI kutatóreaktoránál volt, ahol magkémiai kutatásokkal foglalkozott. Az Egyesült Izzóban vákuumtechnikával, illetve a szilícium félvezető vegyületek kutatásával foglalkozott. 1959-ben külföldi ösztöndíjat nyert a prágai Károly Egyetemre. 1959 októberében került Szombathelyre, - Detre László (1906-1974) professzor ajánlásával - hogy itt végezze az 1958-ban megkezdett mesterséges hold megfigyelések tudományos irányítását. Ő volt Gothard Asztrofizikai Obszervatórium vezetője 1959-1993-ig. Intézmény az ő vezetésével 1978-tól az ELTE TTK Csillagászati Tanszéke szervezetébe került, így több mint egy évtizedig végzett oktatói tevékenységet is.

25. – 130 éve született Lányi Béla kémikus

Szolnokon, 1894. november 25-én született Lányi Béla (1894-1968) kémikus. A vegyészmérnöki karon elkezdett tanulmányait az I. világháború miatt megszakította. Leszerelése után 1921-ben szerezte meg oklevelét. Tanársegéd lett a Műegyetem kísérleti fizika tanszékén, 1925-ben ösztöndíjjal Berlinben a Kaiser Wilhelm Institutban dolgozott. Hazatérve Elektrokémiai tanszékén lett tanár. Tanársága mellett az új Fémipari Kutatóintézetnek is igazgató helyettese volt. Tudományos működésének középpontjában a timföld- és alumíniumgyártás problémái álltak. A Bayer-féle feltárás időfüggésével, gazdaságossági problémáival, új csőreaktor konstruálásával, és a vörösiszapgyártás melléktermékeinek hasznosításával is foglalkozott.

26. – 150 éve született Rehling Konrád bányamérnök

Pécsett, 1874. november 26-án született Rehling Konrád (1874-1957) mérnök. Selmezbányai akadémia elvégzése után Királdon a Magyar Általános Kőszénbánya szolgálatába lépett. 1903-ban bányagondnok, 1912-ben bányaiszámvevő 1916-ban a tatai bányászathoz helyezték át, hol 1920-ban a bánya- és ipari üzemek vezető igazgatója lett. Több korszerű aknaüzemet létesített s a bányamunka megkönnyítésére nagyarányú gépesítést vezetett be. A gyengébb minőségű szén-égőpala kitermelése céljából a villamos erőművet fokozatosan bővítve megépítette a veszprémi távvezeték, mely a Közép-Dunántúl nagy részét villamos árammal látta el. 1936-ban megindította az oroszországi medence széntermelését. Az égőpala felhasználását szorgalmazta; kibővítette az azt felhasználó üzemeket, az új üzemeket égőpala üzemre rendeztette be. Igazgatósága idején egészségügyi, kulturális és sportintézményeket létesített.

28-29. – Nukleáris technikai szimpózium

A Magyar Nukleáris Társaság (MNT) november 28-29. között Budapesten rendezi a 21. Nukleáris technikai szimpóziumát, melynek az elsődleges célja a műszaki- és tudományos eszmecserék elősegítése, így egymás tájékoztatása a folyó szakmai tevékenységekről. Minden nukleáris technikához kapcsolódó, érdeklődésre számot tartó eredménnyel, ismertetéssel lehet szerepelni, amennyiben a szervező bizottság azt befogadja és a programba illeszti. Bővebb infó: <https://nuklearis.hu>

29. – 140 éves artézi kút

Hódmezővásárhelyen, 1884. november 29-én elkészült a Nagy András János-kút, amelynek artézi vizét a névadó és felesége Mucsi Mária költségén végzett fúrás adta. Ez a kút a város második artézi kútja volt, az elsőt (1880) ugyancsak a Zsigmondy-cég fúrta. Háttér infó: Artézi kút, egy olyan mélységi rétegbe fúrt kút, amelynél a magas nyomás következtében a víz „magától” tör a felszínre (pozitív nyugalmi vízszintű kút). Európában az első ilyen kutat 1126-ban Franciaországban, az Artois-i grófságban fúrták, innen ered a neve. Hazánkban az első artézi kutak fúrási munkálatait Zsigmondy Vilmos (1821-1888) magyar bányamérnök, akadémikus és Zsigmondy Béla (1848-1916) gépészmérnök irányításával kezdték meg.

29. – 90 éve született Zimányi Magdolna (Magda) informatikus

Budapesten, 1934. november 29-én született Zimányi Magdolna (1934-2016) matematikus, informatikus, a hazai kutatói hálózat-fejlesztés egyik kimagasló alakja. 1992-2004 között a Központi Fizikai Kutatóintézet (KFKI) Részecske- és Magfizikai Kutatóintézet Számítógép Hálózati Központjának a vezetője volt. 1995-ben alapítója, tevékeny résztvevője volt a Magyar Elektronikus Könyvtárnak. NIIF Műszaki Tanácsában a KFKI képviseletében több éven át folytatott magas szintű munkát. Az NIIF Program Etikai Bizottság tagjaként majd annak elnökeként tevékenyen részt vett a Felhasználói Szabályzat létrehozásában, hosszú időre megalapozva az etikai kérdések kezelésének módszerét, és annak gyakorlatát. Tagja volt az Internet Társaságnak, a Nagyenergiájú Fizikai Számítástechnikai Koordinációs Bizottság Technikai Tanácsadó Albizottságnak, és elnökségi tagja volt a Neumann János Számítógép-tudományi Társaságnak, valamint elnökségi tagja a Magyar Elektronikus Könyvtár Egyesületnek. A História – Tudósnapár sem jöhetett volna létre támogatása, közreműködése nélkül.

Felhasznált irodalom:

- *MMK Történeti (Bizottság) Munkacsoport: Magyar mérnökök évfordulói 2024-ben*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban*
MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának egyes kötetei
- *História – Tudósnapár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók*
Internet: tudosnapar.kfki.hu/historia
- *Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT) Informatikatörténeti Fórum*
Internet: itf.njszt.hu

- *Dr. Hajtó Ödön: A mérnöki hivatásért*
2021. – Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara
- Nagy Ferenc szerk.: **Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig**
1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK
- Kenyeres Ágnes szerk.: **Magyar Életrajzi Lexikon I-IV.** 1967-1990. – Akadémiai Kiadó
Internet: arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/
- **Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH)** és
a jogelőd **Magyar Szabadalmi Hivatal (MSZH)** kiadványai
- **Mérnök Újság (MÚ)** és **MÚ Online História** rovat (Magyar Mérnöki Kamara)
Internet: mernokvagyok.hu és mernokvagyok.hu/blog/category/historia
- **Mérnöki évfordulók, emlénapok és programok - 2014. január 1-től havi bontásban**
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- **EMT Tudomány- és Technikatörténeti Konferenciák kiadványai**
(Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság) Internet: ttk.emt.ro
- Fejér László szerk.: **Vizeink Krónikája** (Vízügyi múzeum 2001.)
Internet: library.hungaricana.hu/hu/view/VizugyiKonyvek_067/?pg=0&layout=s
- **A Magyar Hidrológiai Társaság kitüntetettjei 1917-2017 között** (MHT, 2019.)
Internet: hidrologia.hu/mht/letoltes/LEXIKON_WEB.pdf
- Kozák Péter író, szerk.: © **Névpont, 2022.** Nemzeti életrajzi adatbázis, virtuális sírkert
Internet: nevpont.hu/
- Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár: **Magyar Tudós Tárlat – életrajzok**
Internet: mezogazdasagikonyvtar.hu/a-gyujtemeny/elektronikus-forrasok/magyar-tudostarlat-eletrajzok
- **Egyéb szakmai életrajzok és műszaki források**

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök

Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Történeti (Bizottság) Munkacsoport tagja